

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету здоров'я, психології,
фізичної культури та спорту

Євген ПАВЛЮК

2022р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 053 Психологія

Рівень вищої освіти – Другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма – Психологія

Шифр дисципліни ОПП.10

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл професійної підготовки)

Факультет – Здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Кафедра – Психології та педагогіки

Програма складена на основі освітньо-професійної програми Психологія та стандарту вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія

Програма складена _____ д. психол. н., проф. Таїсія КОМАР

_____ к. пед. н., доц. Олена ВАСИЛЕНКО

Схвалена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол №1-А від 22 серпня 2022 р. Завідувач кафедри _____ Євген ПОТАПЧУК

Програма розглянута та схвалена вченою радою факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Голова вченої ради факультету _____ Євген ПАВЛЮК

ВСТУП

Кваліфікаційна робота є складовою обов'язкової частини професійної підготовки фахівців другого (магістерського) освітнього рівня за спеціальністю 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія.

Пререквізити – Методологія та організація наукових досліджень, Педагогіка та психологія вищої школи, Іноземна мова за професійним спрямуванням, Кар'єрний коучинг, Психологічна допомога в соціальній сфері, Психологія інтелекту, Психологія толерантності, Кризове сімейне консультування, Інноваційні психологічні технології, Соціально-психологічний супровід осіб у складних життєвих обставинах, Переддипломна практика.

Відповідно до **Стандарту вищої освіти спеціальності 053 Психологія та освітньої програми Психологія** діяльність над кваліфікаційною дипломною роботою передбачає формування у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**, як: Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Здатність розробляти та управляти проектами. Здатність спілкуватися іноземною мовою. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншувалежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуацій. Здатність до викладацької діяльності, проєктування, оптимізація та оцінювання якості навчально-виховного процесу й освітнього середовища. Здатність здійснювати соціально-психологічний супровід осіб у складних життєвих обставинах і надавати психологічну допомогу учасникам бойових дій та їх сім'ям. Здатність використовувати психологічний інструментарій надання допомоги представникам соціально-вразливих категорій населення.

програмні результати навчання. здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів; узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки; робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій; розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість; розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість; доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні

принципи та загальнолюдські цінності; здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; володіти сучасними технологіями викладання у вищій школі, уміти проектувати, розробляти та впроваджувати інноваційні засоби викладацької діяльності, створювати сприятливе освітнє середовище; визначати напрями соціально-психологічного супроводу осіб у складних життєвих обставинах, розробляти та впроваджувати програми реабілітації та реадaptaції учасників бойових дій та їх сімей; вміти застосовувати інноваційні психологічні технології при роботі з вразливими категоріями населення.

Кваліфікаційна робота – самостійна науково-дослідна робота, що виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою публічного захисту й отримання академічного ступеня магістра.

Метою кваліфікаційної роботи є завершення підготовки фахівця, а також оцінка його професійних компетентностей під час захисту перед Екзаменаційною комісією самостійно виконаного проекту; інтеграція отриманих у процесі навчання знань, умінь і навичок та розвиток на їх основі здатності до самостійної наукової і практичної діяльності в галузі психології.

Основне **завдання** її автора – продемонструвати рівень своєї наукової кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання. Ця кваліфікаційна праця наукового змісту має внутрішню єдність і відображає хід та результати розробки вибраної теми. З одного боку, вона носить узагальнюючий характер, оскільки це своєрідний підсумок підготовки магістра, а з іншого – є самостійним оригінальним науковим дослідженням здобувача вищої освіти.

1. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ЗМІСТОВОЇ ЧАСТИНИ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота освітнього рівня магістра має таку структуру:

1. Титульний аркуш.
2. Завдання.
3. Анотація.
4. Зміст.
5. Скорочення та умовні позначки (у разі потреби).
6. Вступ.
7. Основна частина, яка складається з розділів і підрозділів.
8. Висновки.
9. Перелік джерел посилання.
10. Додатки.

Першою сторінкою роботи є титульна, яка враховується в нумерацію, але не нумерується.

На титульній сторінці кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра обов'язково вказується:

- назва навчального закладу, де виконана робота;
- тема роботи;
- шифр і найменування спеціальності;
- прізвище, ім'я, по-батькові студента;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по-батькові керівника;
- місто і рік написання роботи.

Зразок титульного аркуша наведено у Додатку А.

За погодженням керівника та завідувача кафедри студент описує розгорнутий план роботи у **Завданні на кваліфікаційну роботу освітнього рівня магістра**, що подається на наступній сторінці після титульного аркуша. Завдання підписується студентом, керівником і затверджується завідувачем кафедри. Зразок завдання на кваліфікаційну роботу освітнього рівня магістра наведено в додатку Б.

Далі подається **Анотація кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра**, яка має бути стислою, інформативною. Анотація повинна містити:

- тему роботи;
- прізвище та ініціали автора і керівника роботи;
- кількість сторінок, таблиць, рисунків, додатків, джерел згідно з переліком посилань;
- перелік ключових слів (5-15 слів);
- стислий опис роботи;
- підпис автора та дата подання роботи до захисту.

Анотацію належить виконувати обсягом не більше ніж 500 слів і розміщувати на одній сторінці формату А4. Зразок анотації на кваліфікаційну роботу освітнього рівня магістра подано в додатку В.

Зміст кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра розташовують на наступній сторінці після анотації. На сторінці зі змістом зазначається номер початкової сторінки кожної складової роботи. У елементі «ЗМІСТ» наводять такі структурні елементи: «**СКОРОЧЕННЯ ТА УМОВНІ ПОЗНАКИ**», «**ВСТУП**», послідовно назва розділів і підрозділів, «**Висновки до розділів**», «**ВИСНОВКИ**», «**ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ**», «**ДОДАТКИ**» з їх назвою та зазначенням номера сторінки початку структурного елементу. Зразок оформлення змісту кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра наведено в додатку Г.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як **СКОРОЧЕННЯ ТА УМОВНІ ПОЗНАКИ**. Їх друкують в дві колонки, де зліва наводять скорочену назву, а справа – її тлумачення:

СЗОШ – спеціалізована загальноосвітня школа.

ЦСССДМ – центр соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді.

У **ВСТУПІ** розкривається суть та стан проблеми, актуальність теми, обґрунтовується необхідність її дослідження, вихідні дані для розробки теми, об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, методи дослідження, практична цінність отриманих результатів, експериментальна база та апробація результатів дослідження.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та шляхів розв'язання певної суперечності чи проблеми. Актуальність теми дослідження також підтверджується статистичними матеріалами, їх якісним аналізом. Актуальність теми дослідження не повинна перевищувати одну сторінку.

Зауважимо, що **тема кваліфікаційної роботи** має бути орієнтованою на дослідження та розроблення питань створення програм, рекомендацій, технологій психологічного змісту для різноманітних предметних областей: підприємств, фірм та компаній різних напрямів соціономічної діяльності, закладів освіти, сфер соціально-психологічних послуг тощо.

Тема кваліфікаційної роботи має відповідати наступним вимогам:

- відповідність сучасному стану розвитку науки, технологій, методів та засобів;
- актуальність, практичність;
- відповідність об'єкту діяльності магістра за спеціальністю 053 Психологія;

- комплексність, яка є достатньою для демонстрації теоретичних знань та практичних навичок, отриманих під час навчання.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, на яке спрямована увага дослідника.

Предмет дослідження – це частина об'єкта, що досліджується у певних умовах (уточнює, конкретизує об'єкт дослідження).

Мета дослідження – запланований результат, на вирішення якого спрямоване саме дослідження. Небажано вживати такі формулювання мети магістерської роботи, як «обґрунтування і розробка основ», або «розробка методів та засобів підвищення ефективності» тощо, без конкретизації наукових передумов, на яких базується досягнення поставленого завдання.

Мета дослідження реалізується через конкретні **завдання**. Завдання дослідження формулюються у формі переліку: «вивчити...», «проаналізувати...», «встановити...», «розробити», «обґрунтувати...» тощо. Рекомендована кількість завдань у кваліфікаційній роботі освітнього рівня магістра – 3-4.

Гіпотеза дослідження – це наукове припущення про те, яким чином автор має намір досягти поставленої мети дослідження. У результаті проведених досліджень гіпотеза може підтвердитися або не підтвердитися, про що необхідно зазначити у висновках кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра.

Наступним елементом вступу до кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра є **методи дослідження**, тобто сукупність прийомів та операцій, за допомогою яких здійснюється науково-дослідна робота. Методологію дослідження складають:

- *теоретичні методи*: аналіз літературних джерел чи нормативних документів, їх синтез, порівняння, узагальнення та класифікація;

- *емпіричні*: опитування, анкетування, тестування, бесіда, інтерв'ю; спостереження, ігрові ситуації, виконання ситуативних завдань, експеримент;

- *методи математичної обробки даних*.

Практичне значення роботи – це відомості про практичне впровадження одержаних результатів або рекомендацій щодо їх використання.

Експериментальна база дослідження наводиться для уточнення інформації про те, де саме проводилася експериментальна робота, хто в ній брав участь.

Апробація результатів дослідження є обов'язковою для кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра. В апробації зазначається те, на яких семінарах, круглих столах, конференціях були висвітлені результати дослідження, а також відомості про їх публікацію в збірниках наукових праць.

Структура роботи містить кількість розділів, підрозділів роботи, кількість позицій в переліку джерел посилання, кількість додатків та обсяг сторінок, на яких вони розміщені.

Кваліфікаційна робота освітнього рівня магістра складається з **двох розділів**. Кожний розділ роботи містить в собі декілька підрозділів, які мають бути пов'язані між собою, а матеріал викладений послідовно та логічно, із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру та джерел.

У **першому розділі** кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра – *теоретико-методологічному* – наводиться огляд літератури за темою роботи, вибір напрямів дослідження, визначається сутність предмета дослідження.

В **другому розділі** описується *емпіричне дослідження*, узагальнюється і систематизується зібраний практичний матеріал. Вибірка досліджуваних має налічувати від 30 осіб і більше.

Кожен розділ роботи завершується короткими **висновками**, в яких зазначають те позитивне, що вдалось виявити в результаті дослідження теми, а також ті недоліки та проблеми, що були охарактеризовані в ході дослідження.

У кінцевих **ВИСНОВКАХ** кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра рекомендується підвести підсумки проведеного дослідження, викласти основні практичні результати та рекомендації щодо їх практичного використання. *Висновки не повинні мати форму звіту*, а мають розкривати результати проведеного дослідження та відповідати його завданням.

До **ПЕРЕЛІКУ ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ** слід включати лише ті джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі тих чи інших наукових положень. Перелік складається із законодавчих актів, нормативних документів, вітчизняної та зарубіжної наукової, навчально-методичної та спеціальної літератури, фахових видань, ресурсів Інтернет, іноземних джерел (2-3 позиції). Необхідно відмітити, що *25% джерел посилання має складати новітня література за останні 5 років*.

Перелік джерел посилання слід подавати в алфавітному порядку або ж порядку посилання на те чи інше джерело в тексті дипломної роботи. Його оформляють згідно вимог ДСТУ 8302:2015 *«Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання»*. У перелік джерел посилання обов'язково мають бути включені *тези, статі автора за темою магістерської роботи*. Перелік джерел посилання має відповідати кількості сторінок в роботі («+», «-» 5 джерел).

У **ДОДАТКАХ** наводяться допоміжні матеріали у вигляді: копій документів, витягів із законодавчих документів, звітів, результатів соціологічних опитувань, громіздких таблиць, рисунків тощо. Додатки розміщують у порядку появи посилань у тексті магістерської роботи. Додатки позначають послідовно великими літерами української абетки, **за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь**, записують наступним чином: ДОДАТОК В. Текст кожного додатка починають з нової сторінки. Якщо в роботі є лише один додаток, то його позначають як «ДОДАТОК А».

У кожного додатка має бути назва. Познаку додатка друкують посередині сторінки світлим шрифтом великими літерами, а назву додатка – жирним шрифтом великими літерами, симетрично до тексту сторінки. Усі додатки повинні бути перераховані у змісті із зазначенням їх номерів та назв.

Рисунки, таблиці, формули в додатках нумерують в межах кожного додатка, починаючи з літери, що позначає додаток. Наприклад, рисунок Г.3 – третій рисунок додатка Г. Якщо частину додатка перенесено на іншу сторінку, його назву подають як «Продовження додатку ...» починаючи над правим верхнім кутом. Зразок оформлення додатків наведено в додатку Д.

Рекомендований **обсяг** кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра – 70 сторінок. До цього обсягу не включають перелік джерел посилання та додатки. Допускається відхилення в межах «+/-» 10%.

2. ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ МАГІСТРА

(Загальні вимоги СОУ 207.01:2017)

Кваліфікаційну роботу освітнього рівня магістра друкують за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядковий інтервал, на сторінці має бути до 30 рядків. Можна також подавати таблиці, ілюстрації та додатки на аркушах формату А3. Таблиці, малюнки, схеми, графіки та інші ілюстративні матеріали як у тексті роботи, так і в додатках слід виконувати на стандартних аркушах (21 x 30 см) або наклеювати на стандартні білі аркуші.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – не менше ніж 30 мм, верхній і нижній – не менше ніж 20 мм, правий – не менше ніж 10 мм. Абзацний відступ становить 1,25 см. Шрифт друку – 14, повинен бути чітким, середньої жирності, щільність тексту – однаковою.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра поділяють на розділи та підрозділи. Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки, а її заголовки «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами напівжирним шрифтом посередині рядка. **Заголовки розділів** друкують великими літерами напівжирним шрифтом, крапку в кінці заголовка не ставлять. Розміщують їх посередині рядка. **Заголовки підрозділів** друкують з абзацного відступу з першої великої літери без крапки в кінці. Відстань між заголовком підрозділу та текстом має бути не менше, ніж один міжрядковий інтервал. Не дозволено розміщувати назву розділу, підрозділу на останньому рядку сторінки. У кінці кожного розділу пишуть **висновки до розділу**. Відстань між текстом підрозділу та висновками до розділу має бути не менше, ніж один міжрядковий інтервал.

Вписувати в текст кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушию, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту. Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися в процесі написання роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту при допомозі комп'ютера. Допускається не більше 2 виправлень на одній сторінці.

Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів в роботі подають арабськими цифрами без знаку №. Першою сторінкою кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра номер сторінки не ставлять, а на наступних сторінках роботи номер проставляють *в правому верхньому куті*.

Послідовність зшивання та вимоги до комплектації оформленої кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра наведено у розділі 4.

Ілюстрації

Кваліфікаційну роботу освітнього рівня магістра ілюструють, виходячи із ретельно продуманого тематичного плану, при цьому кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Основними видами ілюстративного матеріалу в кваліфікаційних роботах освітнього рівня магістра є креслення, технічний рисунок, схема, світлина, діаграма, графік тощо.

Номер рисунка складається з номера розділу і порядкового номера рисунка в цьому розділі, які відокремлюють крапкою. Наприклад, «Рисунок 2.3» – третій рисунок другого розділу. Якщо в роботі наявний лише один рисунок, то його нумерують «Рисунок 1». Назву рисунка друкують з великої літери і розташовують під ним посередині рядка (див. рисунок 1.1).

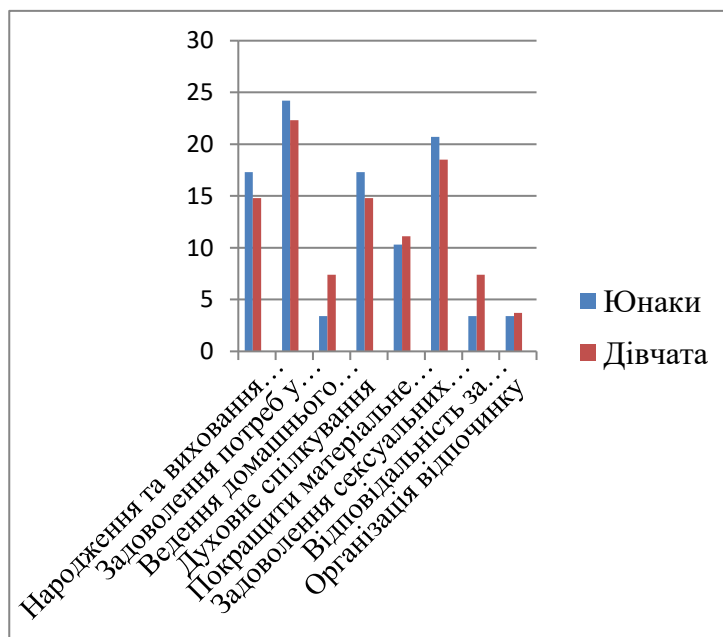

Рисунок 1.1 – Відповіді старшокласників щодо важливості сімейних функцій

Таблиці

Цифровий матеріал поданий у кваліфікаційній роботі освітнього рівня магістра оформляється у вигляді таблиць. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Назву таблиці друкують з першої великої літери і розташовують над таблицею з абзацного відступу (див. таблицю 1.1).

Таблиця 1.1 – Установки учнівської молоді щодо розподілу домашніх обов'язків, (у %)

№	Вид роботи	Хто повинен виконувати					
		Дружина		Чоловік		Обидва	
		Дівчата	Хлопці	Дівчата	Хлопці	Дівчата	Хлопці
1.	Заробляння грошей	7,4	6,9	18,5	17,2	14,8	13,8
2.	Виховання дітей	11,1	17,2	7,4	10,4	14,8	24,1
3.	Прибирання	7,4	10,4	11,1	6,9	18,5	17,2
4.	Прання	3,8	10,4	11,1	6,9	3,7	17,2
5.	Приготування їжі	18,5	17,2	7,4	3,4	7,4	6,9
6.	Миття посуду	11,1	17,2	11,1	6,9	26	3,5
7.	Догляд за немовлям	18,5	17,2	7,4	10,4	7,4	3,5
8.	Ремонт одягу	22,2	3,5	7,4	13,8	3,7	10,3
9.	Ремонт техніки, сантехніки тощо	-	-	18,5	24,1	3,7	3,5

Не дозволено розміщувати назву таблиці на останньому рядку сторінки і розривати її з самою таблицею. Якщо частину таблиці перенесено на іншу сторінку, її назву подають як «Продовження таблиці ...» починаючи над верхнім лівим кутом. На останній сторінці, де подано таблицю, над верхнім лівим кутом друкують «Кінець таблиці ...».

Формули

Декілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, подаються в одному рядку. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів подаються безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта подається з нового рядка.

Порядкові номери формул позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого берега сторінки без крапок від форму: її номер, якщо він не вміщується у рядку з формулою, його переносять у наступний рядок нижче формули, при цьому номер формули подають на рівні останнього рядка.

Наприклад, формула обчислення за «G – критерій знаків».

$$G_{кр} = \begin{cases} 1 (p \leq 0,05) \\ 0 (p \leq 0,01) \end{cases} \quad (2.1.)$$

$G_{емп} = 0$, звідси $G_{емп} < G_{кр}$.

Отже H_0 відхиляється, а приймається $H_1 (p \leq 0,01)$.

Посилання

Посилання у *тексті кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра* на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад [1]. Якщо в тексті роботи необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у виносках, при цьому номер посилання має відповідати *бібліографічному опису* за переліком посилань, наприклад: [1, с. 7].

Посилаючись на структурні елементи роботи, треба використовувати такі вирази: «у розділі 2», «див. 2.1», «відповідно до таблиці 2.1», «на рисунку 2.5», «(додаток Б)» тощо.

Переліки

Переліки подають в тексті за потреби. Перед переліком ставлять двокрапку. Якщо в документі подають переліки одного рівня підпорядкованості, то перед кожним із переліків ставлять «←» (тире).

За наявності в тексті переліків різних рівнів підпорядкованості найвищим рівнем є перелік, який позначають малими літерами української абетки, середній рівень позначають арабськими цифрами, а найнижчий – знаком «←» (тире). Після цифри або літери певної позиції переліку ставлять круглу дужку.

Наприклад: а) форма і розміри клітин; б) неживі включення; в) утворення тканини.

3. ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ МАГІСТРА

До захисту кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра студент повинен підготувати стислу **доповідь**, в якій коротко мають бути викладені основні результати дослідження.

У своїй **доповіді** студент-магістр повинен висвітлити такі питання:

- актуальність теми дослідження;
- об'єкт і предмет;
- мету і завдання;
- гіпотезу дослідження;
- методи дослідження;
- практичну цінність роботи;
- основні теоретичні положення та їх підтвердження в процесі експериментального дослідження;
- висновки та пропозиції проведеної роботи.

Регламент доповіді – 7-10 хвилин (5-6 сторінок тексту А4).

Орієнтований зразок доповіді на захист наведено в додатку Е.

Також до захисту кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра студент готує **комп'ютерну презентацію** – пов'язаний набір послідовних слайдів спеціального формату з лаконічною інформацією на тему дослідження.

Презентація повинна містити:

- титульний слайд;
- слайди з основними складовими роботи (категорійний апарат дослідження);
- основна частина дослідження (основні поняття, методологія дослідження, результати проведеного емпіричного дослідження тощо);
- слайди з висновками дослідження.

Обов'язковою умовою підготовки до захисту кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра є наявність наукових публікацій на тему дослідження, а саме: наявність однієї наукової статті та одних тез доповідей, що являють собою апробацію результатів дослідження.

Після одержання допуску до захисту кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра подається керівникові для перевірки змісту та структури у терміни, визначені у завданні на виконання кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра, але не пізніше 15 днів до засідання екзаменаційної комісії з захисту кваліфікаційних робіт. Керівник оцінює роботу та складає **відгук**. Зразок відгуку наведено в додатку Ж.

Далі студент-магістр отримує направлення на зовнішнє рецензування. *Зовнішній рецензент* – провідний спеціаліст галузі або науковець, який ретельно ознайомлюється з кваліфікаційною роботою освітнього рівня магістра та складає рецензію. **Рецензія** надається у письмовій чи друкованій формі та повинна містити оцінку кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра. Зразок рецензії наведено в додатку К.

Критеріями оцінювання кваліфікаційної роботи є:

- ✓ чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;
- ✓ якість емпіричного дослідження;
- ✓ творчий рівень дослідження;
- ✓ науковість стилю викладання;

- ✓ відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- ✓ правильне оформлення роботи відповідно до стандартів;
- ✓ успішність презентації дослідження та відповідей на запитання членів ДЕК.

4. ПОСЛІДОВНІСТЬ СКЛАДАННЯ РОБОТИ ТА ВИМОГИ ДО ЇЇ КОМПЛЕКТАЦІЇ

1. ТИТУЛЬНИЙ АРКУШ.
2. АКАДЕМІЧНА ДОВІДКА (з деканату).
3. ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (надруковане з двох сторін аркуша А 4).
4. АНОТАЦІЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.
5. ЗМІСТ (починається з 5 сторінки).

До внутрішньої сторінки обкладинки дипломної роботи студент приклеює конверт, у якому розміщує зовнішню рецензію, відгук наукового керівника, диск з текстом дипломної роботи з додатками, довідку про анти-плагіат.

5. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

Результати атестації здобувачів вищої освіти оцінюються за інституційною чотирибальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ.

При оцінюванні кваліфікаційних робіт керуються такими критеріями:

- актуальність теми, її відповідність сучасним досягненням науки і техніки, комплексність теми;
- наукова новизна, обґрунтованість запропонованих рішень, повнота розкриття теми роботи, використання інформаційно-комп'ютерних технологій;
- практична цінність досягнутих результатів;
- оформлення роботи згідно з вимогами стандартів та методичних рекомендацій;
- захист роботи (змістовність доповіді, логічність, чіткість та повнота викладення отриманих результатів, культура мовлення, якість ілюстративного матеріалу та його презентація, обґрунтованість відповідей на запитання членів Екзаменаційної комісії, вміння відстоювати власні судження, демонструвати професійну компетентність).

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
1	2
Відмінно	Кваліфікаційна робота, в якій зроблено власне оцінювання різних літературних джерел, використано теоретичні та емпіричні методи дослідження, грамотно побудовано експериментально дослідження з урахуванням усіх його етапів і вимог до виконання, зроблено власні розрахунки та на їх основі – аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції щодо їх використання, а також результати наукового дослідження опубліковано в статтях у збірниках наукових праць або в інших виданнях та матеріалах наукових конференцій. Захист роботи є змістовним, логічним, з використанням якісної презентації та наданням обґрунтованих відповідей на усі запитання членів Екзаменаційної комісії. Робота успішно пройшла перевірку на анти-плагіат.
Добре	Кваліфікаційна робота, в якій зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, звітні дані організації, на базі якої досліджувалася тема, проведено експеримент, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими. Результати наукового дослідження опубліковано в статтях у збірниках наукових праць або в інших виданнях та матеріалах наукових конференцій. Захист роботи є змістовним, логічним, з використанням якісної презентації, але наявні неточності у відповідях на запитання членів Екзаменаційної комісії. Робота пройшла перевірку на анти-плагіат.
Задовільно	Кваліфікаційна робота, в якій розкрито тему, прореферовані необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено експеримент, але без урахування усіх необхідних етапів і вимог до його виконання, сформульовано висновки без повного їх обґрунтування. Результати наукового дослідження опубліковано лише в матеріалах наукової конференції. Захист роботи є незмістовним, дещо нелогічним, з використанням неправильно підготовленої презентації, наявні помилки у відповідях на запитання членів Екзаменаційної комісії. Робота пройшла перевірку на анти-плагіат.
Незадовільно	Кваліфікаційна робота, в якій не розкрито тему дослідження, відсутні необхідні літературні джерела, інформаційні та статистичні бази даних. Відсутній або неправильно проведений експеримент. Відсутні обґрунтовані висновки проведеного дослідження. Відсутня апробація результатів проведеного дослідження в матеріалах конференцій чи в інших виданнях. Захист роботи є незмістовним, нелогічним, відсутні відповіді студента на запитання членів Екзаменаційної комісії. Робота не пройшла перевірку на анти-плагіат.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання. СОУ 207.02:2017 / Ю. М. Бойко, Л. І. Першина. Хмельницький: ХНУ, 2017. 37 с.
2. Кваліфікаційна робота: методичні вказівки до її написання та захисту для студентів спеціальності «Практична психологія» / О.М. Гомонюк, Р.С. Гуревич, Є.М. Потапчук. Хмельницький : ХНУ, 2014. 91 с.
3. Методичні рекомендації до написання і захисту рефератів, курсових та магістерських робіт: навч.-метод. посіб. / О. М. Василенко. К.: Університет «Україна», 2014. 72 с.
4. Основи психолого-педагогічних досліджень: навч. посібник / Є. М. Потапчук, О. М. Василенко. Хмельницький: ХНУ, 2017. 160 с.
5. Текстові документи. Загальні вимоги СОУ 207.01:2017 / Ю. М. Бойко, Г. В. Красильнікова, Л. І. Першина, Т. Ф. Косянчук. 2-е вид., виправлене. Хмельницький: ХНУ, 2018. 45 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША

Хмельницький національний університет
 Факультет здоров'я, психології, фізичної культури та спорту
 Кафедра психології та педагогіки

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Другий (магістерський)

Освітній рівень

назва теми

Галузь знань - 05 Соціальні та поведінкові науки

Шифр і назва галузі знань

Спеціальність - 053 Психологія

Шифр і назва спеціальності

Освітня програма _____

номер залікової книжки

Виконав(ла): студент(ка) __ курсу, група _____

Підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник _____

науковий ступінь, вчене звання

Підпис

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Нормоконтролер

До захисту допускаю:

Зав. кафедри психології та педагогіки

доктор психологічних наук, професор

Підпис

Євген ПОТАПЧУК

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

_____ 20__ р.

Хмельницький, 20__

ДОДАТОК Б
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ОСВІТНЬОГО РІВНЯ МАГІСТРА

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет здоров'я, психології, фізичної культури та спорту
 Кафедра психології та педагогіки
 Освітній рівень Другий (магістерський)
 Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
 Спеціальність 053 Психологія
 Освітня програма Освітньо-професійна програма Психологія
 Спеціалізація _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри
 психології та педагогіки
 Євген ПОТАПЧУК

_____ 202_р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

 Прізвище, ім'я, по батькові студента

1. Тема кваліфікаційної роботи: « _____ »

Керівник кваліфікаційної роботи: _____

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання

Затверджено наказом ректора університету від _____ 20__ р. № _____

2. Строк подання студентом роботи на кафедру _____ 20__ р.

3. Вихідні дані до роботи: матеріали звіту з науково-дослідної практики, комплекс методів та методик дослідження (зазначити, які саме).

4. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити): вступ, розділ 1. _____, висновки до розділу; розділ 2. _____, висновки до розділу; висновки, перелік джерел посилання, додатки.

5. Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів (розділів) кваліфікаційної роботи освітнього рівня магістра	Строк виконання етапу роботи	Примітка
1	Вибір теми дослідження. Визначення об'єкта і предмета дослідження, постановка мети і завдань.	До _____ 20__ р.	виконано
2	Визначення теоретико-методологічних засад дослідження. З'ясування актуальності проблеми.	До _____ 20__ р.	виконано
3	Оформлення вступу кваліфікаційної роботи.	До _____ 20__ р.	виконано
4	I розділ кваліфікаційної роботи.	До _____ 20__ р.	виконано
5	II розділ кваліфікаційної роботи.	До _____ 20__ р.	виконано
6	Загальні висновки.	До _____ 20__ р.	виконано
7	Оформлення кваліфікаційної роботи.	До _____ 20__ р.	виконано
8	Попередній захист кваліфікаційної роботи.	_____ листопада 20__ р.	виконано
9	Захист кваліфікаційної роботи (відповідно графіку)	_____ грудня 20__ р.	виконано

Студент _____

Керівник роботи _____

ДОДАТОК В
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ АНОТАЦІЇ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ОСВІТНЬОГО РІВНЯ МАГІСТРА

АНОТАЦІЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Тема кваліфікаційної роботи « _____ »

Студент _____

Керівник _____

Кваліфікаційна робота включає _____ сторінки, _____ таблиць, _____ рисунки, перелік джерел
посилання складає _____ найменування, _____ додатки.

Ключові слова: _____, _____, _____, _____.

Об'єктом дослідження є _____.

Предметом дослідження є _____.

За результатами дослідження (розроблено, надано, здійснено, підготовлено)

_____.

Одержані результати можуть бути використані _____.

Дипломник _____

Дата подання кваліфікаційної роботи до захисту _____ 20__ р.

ДОДАТОК Г

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ МАГІСТРА

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ У СТАРШОКЛАСНИКІВ	11
1.1 Соціально-психологічні особливості розвитку старшокласників	11
1.2 Формування сімейних цінностей в сучасних старшокласників	25
Висновки до розділу	35
РОЗДІЛ 2 ДІАГНОСТИКА РІВНІВ СФОРМОВАНOSTІ СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ В СУЧАСНИХ СТАРШОКЛАСНИКІВ	36
2.1 Аналіз стану готовності старшокласників до сімейного життя та сформованості у них сімейних цінностей	36
2.2 Соціально-психологічний тренінг як технологія роботи практичного психолога школи з формування сімейних цінностей в учнівської молоді	46
2.3 Практичні поради батькам старшокласників щодо формування сімейних цінностей у їхніх дітей	56
Висновки до розділу	68
ВИСНОВКИ	69
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	72
ДОДАТКИ	77
Додаток А Анкета «Сім'я та шлюб очима старшокласників»	77
Додаток Б Анкета «Життєві ризики»	79

ДОДАТОК Д
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ДОДАТКА

ДОДАТОК А
АНКЕТА «СІМ'Я ТА ШЛЮБ ОЧИМА СТАРШОКЛАСНИКІВ»

1. Цінність життя для вас полягає у (виділіть не більше 3 позицій):

- а) вищій освіті;
- б) громадській роботі;
- в) спілкуванні з друзями;
- г) заняттях фізкультурою, спортом;
- ґ) спілкуванні з коханою людиною;
- д) створенні сім'ї, родинному житті;
- е) матеріальному добробуті;
- є) цікавій роботі;
- ж) дозвіллі;
- з) вихованні дітей;
- и) комфортному помешканні;
- і) визнанні рідних, колег, друзів.

2. Що ви думаєте про шлюб?

- а) думаю про шлюб і створення сім'ї, але не поспішатиму з цим;
- б) прагну вийти заміж (одружитися) якнайшвидше після закінчення школи;
- в) вважаю, що шлюб і сім'я є гальмом в особистому розвитку, тому не думаю про створення сім'ї;
- г) не задумувався(лась) над цим запитанням.

3. Які умови необхідні для щасливого подружнього життя?

4. Визначте важливість функцій сім'ї (за ступенем значущості):

- а) можливість жити разом із коханою людиною;
- б) сповнює сенсом життя;
- в) дає змогу жити окремо, мати комфортні умови життя;
- г) мати і виховувати дітей;
- ґ) упорядковує сексуальні стосунки;
- д) забезпечує емоційну й моральну підтримку, дає впевненість у собі;

- є) є умовою для самовираження особистості;
- є) допомагає організувати побут, вирішує економічні питання.

5. Які мотиви вступу до шлюбу найпоширеніші серед молоді у наш час?

- а) кохання;
- б) спільність інтересів і поглядів;
- в) самотність;
- г) привабливі риси характеру, зовнішності;
- г) випадковість;
- д) вигода, розрахунок;
- є) матеріальна забезпеченість майбутнього чоловіка (дружини);
- є) вік.

6. Якими мають бути, на вашу думку, стосунки подружжя?

- а) жінка підкоряється чоловікові;
- б) чоловік поступається дружині;
- в) рівноправність та взаємні поступки.

7. Яким ви уявляєте свого чоловіка (дружину): зовнішність, духовні риси, освіта, матеріальна забезпеченість тощо?

8. Я вважаю, що для щасливої сім'ї характерні...

Дякуємо за відповіді!

ДОДАТОК Е

ОРІЄНТОВНИЙ ЗРАЗОК ДОПОВІДІ НА ЗАХИСТ

Шановний голово та члени екзаменаційної комісії, шановні присутні! Вашій увазі пропонується кваліфікаційна робота освітнього рівня магістра на тему: «_____».

Тема нашої роботи є актуальною на сучасному етапі розвитку суспільства, адже _____.

Над цією проблемою працювали такі науковці, як: _____.

Об'єктом дослідження є _____.

Предмет дослідження: _____.

Мета дослідження: _____.

Відповідно до мети дослідження були визначені наступні завдання:

1. Здійснити теоретичний аналіз проблеми _____.
2. Визначити _____.
3. Охарактеризувати _____.
4. Обґрунтувати _____.
5. Розробити _____.

Гіпотеза дослідження полягає у _____.

Методами дослідження є: _____.

Практична значущість результатів дослідження виявляється у _____.

Експериментальна база: дослідження проводилося на базі _____.

Апробація результатів дослідження: _____.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, _____ розділів, висновків, переліку джерел посилання та _____ додатків.

У першому розділі «_____» ми зробили спробу систематизувати та узагальнити відомі наукові знання щодо проблеми _____.

У другому розділі роботи «_____» ми, на основі результатів проведеного дослідження встановили, що _____.

Таким чином, результатами нашого дослідження є наступні висновки: _____.

Дякую за увагу!

ДОДАТОК Ж

ЗРАЗОК ВІДГУКУ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ
МАГІСТРА

Хмельницький національний університет
Факультет здоров'я, психології, фізичної культури та спорту
Кафедра психології та педагогіки

ВІДГУК

керівника кваліфікаційної роботи студента

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 053 Психологія
Освітній рівень «Магістр»

Тема кваліфікаційної роботи « _____ ».

1. Актуальність теми роботи _____.

2. Об'єкт та предмет дослідження:

Об'єктом дослідження є _____.

Предметом дослідження є _____.

3. Мета та завдання дослідження:

Мета дослідження: _____.

Завдання дослідження:

1. _____.

2. _____.

3. _____.

4. _____.

5. _____.

4. Структура роботи, її характеристика по розділах:

У першому розділі роботи _____.

У другому розділі роботи _____.

5. Рівень підготовки студента до виконання професійних обов'язків _____.

6. Характеристика відповідності оформлення кваліфікаційної роботи нормативним вимогам: _____.

7. Результати дослідження (наукові, практичні): _____.

8. Висновок про відповідність кваліфікаційної роботи завданню її виконання: _____.

9. Загальна оцінка кваліфікаційної роботи: _____.

Керівник: _____

_____ Науковий ступінь, вчене звання, посада

“ _____ ” _____ 20__ р. _____

ДОДАТОК К
**ЗРАЗОК РЕЦЕНЗІЇ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
 ОСВІТНЬОГО РІВНЯ МАГІСТРА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Дипломник _____

Тема _____

Спеціальність 053 Психологія

Освітній рівень «Магістр»

Обсяг роботи: _____

1. Короткий зміст кваліфікаційної роботи та прийнятих рішень _____

2. Висновок про відповідність кваліфікаційної роботи дипломному завданню _____

3. Характеристика виконання кожного розділу кваліфікаційної роботи, ступінь використання останніх досягнень науки і техніки і передових методів роботи _____

У першому розділі роботи _____

У другому розділі роботи _____

4. Позитивні сторони кваліфікаційної роботи _____

5. Негативні сторони кваліфікаційної роботи _____

6. Відгук про роботу в цілому _____

7. Інші зауваження _____

8. Оцінка кваліфікаційної роботи _____

РЕЦЕНЗЕНТ (прізвище, ім'я, по батькові, посада, місце роботи)

“ _____ ” _____ 20__ р. _____

Підпис